

Preek in de dienst voor kerk en wijk, Capelle-Schollevaar, 28 augustus 2011, 16.00 uur

Jaarthema: '10 x een nieuws-dienst. Wat zegt God over de actualiteit?'

Thema: 'Strijden voor het christendom?' over de gebeurtenissen in Noorwegen.

Bijbelgedeelten: Mattheüs 10: 34-39, Mattheüs 26: 47-56 en 1 Timotheüs 6: 11-12

1. Noorwegen, 22 juli 2011

Op 22 juli om 15.26 ontploft in de Noorse hoofdstad Oslo een autobom vlak voor het kantoor van premier Jens Stoltenberg. De premier zelf blijft ongedeerd, maar acht mensen vinden de dood, twee raken zwaargewond en daarnaast zijn er nog vijftien andere gewonden.

Twee uur na de explosie vindt er opnieuw een ramp plaats.

Een man, vermoed in een politieuniform, komt aan op het eiland Utoya, zo'n 50 kilometer ten noordwesten van Oslo. Op dat eiland wordt in die periode een jeugdkamp gehouden van de sociaaldemocratische partij, die in Noorwegen aan de macht is. De zogenaamde politiemans roept eerst alle jongeren om zich heen en begint ze dan één voor één dood te schieten. Ook jongeren die in het water springen om zwemmend te vluchten, doodt hij. Als de politie arriveert, geeft de man zich zonder

slag of stoot over. Op Utoya zijn dan 69 mensen om het leven gekomen. De schutter, Anders Behring Breivik, blijkt ook de bom in Oslo te hebben geplaatst. Hij wordt uitgebreid verhoord. Als reden voor zijn daden geeft hij op, dat hij zich verzet tegen de multiculturele samenleving. In zijn ogen drijft de sociaaldemocratische partij Noorwegen naar de afgrond, omdat de sociaaldemocraten in zijn ogen veel te soft zijn naar moslims toe. Breivik noemt zichzelf een conservatief christen, die strijdt voor het traditionele, christelijke karakter van Europa. Hij noemt zichzelf een Tempelier, en daarmee vereenzelvigd hij zich met de kruisvaarders, 900 jaar geleden. Ook zij stredden immers als christelijke Europeanen tegen de moslims.

2. Wordt een christen opgeroepen te strijden?

Tot zover, heel kort, de feiten. Uit alle vragen die er zijn, gaan we vanmiddag vooral kijken naar deze ene vraag: 'Word je als christen inderdaad opgeroepen om te strijden?' Natuurlijk kun je Breivik afdoen als een gevaarlijke gek, en dat is hij natuurlijk ook. Maar we moeten dieper graven: komt het uit de lucht vallen, dat hij wil strijden voor het christendom? Of geeft de Bijbel daar aanleiding toe? Laten we die vraag maar eens héél eerlijk onder ogen zien! Op het eerste gezicht zou je zeggen: 'Nou... inderdaad wordt er in de Bijbel opgeroepen om te strijden.' We hebben gelezen wat Paulus schrijft aan zijn vriend Timotheüs. 'Strijd de goede strijd van het geloof, win het eeuwige leven waartoe je geroepen bent en waarvan je in aanwezigheid van velen zo'n krachtig getuigenis hebt afgelegd' (1 Timotheüs 6: 12). Geloven, de weg gaan achter Jezus aan, is blijkbaar een strijd! Er is dus ook een vijand. Geloven is niet een soort slap humanisme, dat gelooft in harmonie tussen alle mensen. Er is strijd, en als er strijd is, is er ook een vijand. Hoe zit dat?

De woorden van Jezus in Mattheüs 10: 34 klinken misschien nog wel meer verontrustend: 'Denk niet dat Ik gekomen ben om op aarde vrede te brengen. Ik ben niet gekomen om vrede te brengen, maar het zwaard.' Als je dat leest, dan wrijf je jezelf de ogen uit. Staat het er echt? Is het dan misschien toch de bedoeling, dat het christendom te vuur en te zwaard wordt verbreid? Wat bedoelt Jezus? Nou, wat Jezus in ieder geval **niet** bedoelt, dat is een

oproep tot geweld. Daarom hebben we ook dat andere gedeelte uit Mattheüs gelezen, Mattheüs 26. We komen daar de Here Jezus tegen op één van de moeilijkste momenten van Zijn leven, vlak voordat Hij gevangen genomen wordt, de avond voordat Hij zal sterven. Hij weet het, Hij weet álles wat er de komende uren met Hem zal gebeuren. Daar, in Gethsemane, heeft Hij geworsteld met Zijn hemelse Vader. Hij heeft het uitgeroepen in Zijn gebed: 'Vader, als het mogelijk is, laat deze beker dan aan Mij voorbijgaan! Geef alstublieft, dat Ik het niet hoeft te ondergaan, dat Ik niet die afschuwelijke kruisdood hoeft te sterven, verlaten door Uzelf.'

Maar al biddend wordt het ook voor Jezus Zelf steeds duidelijker: er is geen andere weg. Alléén door deze weg te gaan, de weg van het kruis, alleen daardoor kan Jezus mensen redden, mensen eeuwig leven geven. Hij zal gekruisigd worden in onze plaats, om de straf te ondergaan voor onze zonden. Onze schuld neemt Hij op Zijn schouders. Als Hij die gebedsworsteling achter de rug heeft, ziet Hij Judas komen, Zijn verrader. Judas brengt de Joodse leiders en hun hele gewapende bende bij Jezus. Maar als Jezus gevaar loopt gevangen genomen te worden, springt één van Zijn leerlingen naar voren. Johannes vertelt dat het Petrus is, Petrus, de meeste vurige leerling van Jezus. Petrus heeft een zwaard, en begint daarmee als een wilde om zich heen te maaien. Eén van de dienaren van de hogepriester wordt getroffen. Malchus heet hij. Hij verliest een oor. Lukas vertelt dat Jezus het oor geneest, en Hij keert Zich scherp naar Petrus: 'Steek je zwaard terug op zijn plaats. Want wie naar het zwaard grijpt, zal door het zwaard omkomen. Weet je niet dat Ik Mijn Vader maar te hulp hoeft te roepen, en dat Hij Mij dan onmiddellijk meer dan twaalf legioenen engelen ter beschikking zou stellen?'

Als er Eén is die reden zou hebben om geweld te gebruiken, dan is het Jezus. Hij, de Onschuldige, wordt op een laffe manier, midden in de nacht, gevangen genomen. Maar tegelijk: als er Eén is, die heel bewust afziet van geweld, dan is Hij het wel! En Hij verbiedt het Zijn volgelingen, heel nadrukkelijk, om geweld te gebruiken naar andere mensen toe. 'Jullie hebben gehoord,' zegt Jezus in Mattheüs 5, 'dat er gezegd werd: "Oog om oog en tand om tand". Maar Ik zeg jullie je niet te verzetten tegen wie je kwaad doet. Slaat iemand je op de rechterwang, keer hem ook je linkerwang toe.' Jezus Zelf is die weg gegaan: Hij heeft Zich laten bespotten, laten martelen, laten kruisigen. Hij heeft God niet geroepen om legioenen engelen, die voor Hem zouden strijden. Hij is de weg gegaan naar het kruis. En Hij zegt: 'Als je Mij wilt volgen, dan moet ook jij je kruis maar opnemen! Dan zul je het merken: ook jij moet lijden.' En weet u wat ik nou zo opmerkelijk vindt? Die uitspraak van Jezus – 'Wie niet zijn kruis opneemt en Mij volgt, is Mij niet waard' – die uitspraak van Jezus staat in hetzelfde stukje (Mattheüs 10, we hebben het gelezen) als zijn uitspraak over het zwaard: 'Denk niet dat Ik gekomen ben om vrede te brengen, Ik ben niet gekomen om vrede te brengen, maar het zwaard.' Jezus bedoelt met die uitspraak dus iets héél anders, dan wat Breivik heeft gedaan. Jezus zegt niet: 'Pak maar een

zwaard, grijp naar de wapens!' Nee, Jezus zegt hier iets héél anders. Hij zegt: 'Als je Mij volgt, denk dan niet dat iedereen dat leuk vindt! Verwacht niet dat iedereen staat te juichen en te jubelen, als jij christen wordt. Je zult in veel gevallen geen vrede ontmoeten. Nee, wat je zult ontmoeten, dat is het zwaard! Ik zal een kruis dragen, en als jij daartoe niet bereid bent, dan ben je Mij niet waard.' En dat is ook de praktijk. Wereldwijd zijn er honderden miljoenen christenen die lijden om hun geloof. Mensen worden opgesloten in gevangenissen in China, in concentratiekampen in Noord-Korea, omdat ze in Jezus geloven. Moslims, die christen worden, worden vaak bedreigd, uit hun familie gestoten, verjaagd of vermoord. En misschien heeft u het zélf wel moeilijk, gewoon in uw eigen omgeving, omdat u gelooft. Mensen die je voortdurend erop aanvallen, je bekritisieren, kleineren. En Jezus zegt: 'Daar is maar één antwoord op: het antwoord van de liefde. De andere wang toekeren. En wat je in ieder geval níét moet doen, is het zwaard opnemen. Want wie het zwaard opneemt, zal door het zwaard omkomen.' Heel het optreden van Jezus ademt liefde, dienstbaarheid. Jezus bidt voor Zijn vijanden. En wie niet bereid is om achter Jezus aan die weg te gaan, is Hem niet waard.

3. Wie Jezus volgt, voert de strijd van de liefde

Ja, wij moeten een strijd voeren, zegt de Bijbel. Zoals Paulus zegt: 'Strijd de goede strijd van het geloof.' Maar wat is dat voor een strijd? Dat is geen strijd tegen mensen van vlees en bloed. Dat is een strijd tegen de machten van de satan en van zijn rijk. Het is een strijd tegen het kwaad, tegen haat, tegen geweld, tegen onrecht, tegen uitbuiting. En het is ook een strijd tegen de ideeën, die de duivel in de wereld rondstrooit. Alle ideeën waardoor mensen niet uitkomen bij God, en bij Jezus Christus, maar waardoor mensen worden misleid, al die ideeën, daartegen heb je als volgelingen van Jezus een strijd te voeren. Dat geldt ook – en nu ga ik het even scherp zeggen – voor de islam, als godsdienst. Want ook al zitten er zeker goede ideeën in de islam, uiteindelijk is het dwaalspoor. Mohammed heeft zijn volgelingen stellig geleerd: 'Jezus is zeker niet de Zoon van God'. Terwijl Jezus Zichzelf gaf aan het kruis, voor ons, trok Mohammed op, met een leger, om dood en verderf te zaaien onder iedereen die geen moslim wilde worden. Iedere volgeling van Jezus wordt opgeroepen om te strijden. Maar dat is geen strijd tégen mensen, het is een strijd vóór mensen. Het gaat erom dat ieder mens het bevrijdende nieuws te horen krijgt, het goede nieuws, het Evangelie van Jezus Christus. Ook moslims, ook hindoes, boeddhisten, ook niet-gelovigen. Want God houdt van ieder mens. Hij wil niet dat mensen verloren gaan, Hij wil niet dat mensen verstrikt raken in dwaalsporen. God zoekt het hart van ieder menskind, met Zijn liefde, met Zijn trouw, met Zijn genade.

Hoe voer je dan de strijd, waartoe Jezus oproept? Die strijd voer je door het gebed. Al biddend leer je als het ware met Gods ogen kijken naar de mensen om je heen. In het gebed mag je smeken of God werkt in het hart van je burens, van je collega's, van je familie. Je mag bidden of God hen nabij wil zijn, of Hij Zichzelf aan hen wil laten zien. Die strijd voer je vervolgens ook in jezelf. Tegen je negatieve gevoelens: tegen haat, jaloezie, bitterheid, wrevel en onverschilligheid. Strijden voor God, dat is: strijden vóór mensen. Het goede voorhebben met mensen, dat betekent dus ook: het goede voorhebben met mensen die op dit moment nog moslim zijn, hindoe, of niet-gelovig. Hoe kun je hen de liefde laten zien van Jezus Christus? Dat

doe je niet met een zwaard, dat doe je met liefde, mildheid, aandacht, hartelijkheid, zorg, vriendelijkheid, praktische hulp. Daarom hebben we als kerk hier in de wijk de Wijkwinkel opgericht, samen met de woningstichting en de Gemeente Capelle. Om de liefde van Christus uit te stralen, naar iedereen, ongeacht geloof of levensovertuiging. Dát is de strijd van wie Jezus wil volgen. 'Strijd de góede strijd van het geloof', zegt Paulus toch? De góede strijd!

4. Hoe reageer je op het Noorse drama?

En hoe reageren we dan op die gebeurtenissen in Noorwegen? Wraakzucht en haat zijn nooit goede reacties. Maar de andere kant is er ook. Wie Jezus volgt, kan ook nooit reageren met een soort relativisme: 'Ach, christendom en islam, en al die andere godsdiensten, ze komen toch allemaal op hetzelfde neer, we denken toch allemaal hetzelfde? Laten we ophouden met ruzie maken en met geweld.' Ja, zeker moeten we ophouden met geweld, maar niet door alles op één hoop te gooien! Want als er andere wegen naar God zouden zijn, dan had Jezus in Gethsemane niet hoeven lijden. Dan had de Vader gezegd: 'Mijn Zoon, laat maar. Het hoeft niet, dat kruis. Ze kunnen toch ook de koran lezen?'

Als we denken aan Noorwegen, dan laat de Bijbel zien wat een goede reactie is. Dat is allereerst: meeleven met de slachtoffers, en hartstochtelijk bidden voor iedereen die de wonden met zich meedraagt. In de tweede plaats leert Jezus ons om te bidden óók voor de dader. 'Heb je vijanden lief, en bid voor wie jou vervolgen' (Mattheüs 5: 44). Dat is ontzettend moeilijk. Dat kost strijd, van binnen, maar het is wel de oproep van de Bijbel, om te bidden dat Anders Breivik zich bekeert. Dat hij tot inkeer komt, en tot schuldbelijdenis, en dat hij vergeving mag ontvangen. En in de derde plaats leert de Bijbel ons om een handreiking te doen naar iedereen die zich bedreigd voelt door wat er is gebeurd. Dus ook een handreiking naar moslims. Want ieder mens draagt Gods beeld in zich. Tenslotte nog dit. Over wapens gesproken. In Liberia heeft jarenlang een vreselijke burgeroorlog gewoed. Een oorlog waar ook veel kinderen bij werden ingezet, als kindsoldaat. Nu las ik op internet over een kleinschalig project van een christelijke hulporganisatie, de ZOA. Zo'n twintig jonge mannen, die vroeger kindsoldaat waren, zijn christen geworden. En weet u wat ze nu doen? Nu gaan ze naar scholen toe om voorlichting te geven. Hun boodschap: geweld lost niets op en brengt alleen maar ellende. Natuurlijk moeten ze ook eten en ze hebben ook inkomsten nodig. Daarvoor hebben ze iets heel bijzonders bedacht. In de bossen en de velden gaan ze op zoek naar kogelhulzen.

Van die koperen hulzen. En van elke huls maken ze een kruis. Die kogelhuls geeft in zijn nieuwe gedaante inspiratie en nieuwe hoop aan mensen. Jezus zegt als het ware heel direct: 'Stop met vechten, stop met geweld.' De kogelkruisjes worden verkocht, ook hier in Nederland, en zo

kunnen die twintig jonge mensen de boodschap doorgeven, dat Jezus Christus vrede brengt in plaats van oorlog, recht in plaats van onrecht, verzoening in plaats van geweld. Diezelfde Jezus staat ook hier vanmiddag klaar, met open armen, en Hij nodigt ook u uit, ook jou: 'Volg Mij! Ga achter Mij aan. Strijd de góede strijd, ook al kost het je alles. Want Ik geef je Mijn vrede, Ik geef je eeuwig leven!' Amen.